

Rondje Groen

W. Andelaar

Als geen andere plaats leent Noordwijk zich voor een rondje strand en duin. Met de vuurtoren als middelpunt iets oppikken van wat de natuur te bieden heeft.

Stienkrijters worden ze in Noordwijk genoemd. Men heeft het dan over de Gierzwaluwen. Iedereen in het dorp kent ze wel. Vooral op warme zomeravonden scheren groepen van deze vogels rond de huizen. Ze produceren daarbij een scherp geluid, vandaar het tweede deel van de Noordwijkse naam. Het eerste deel heeft betrekking op de voorkeur van de vogel voor de bebouwde kom (stien is Noordwijks voor steen).

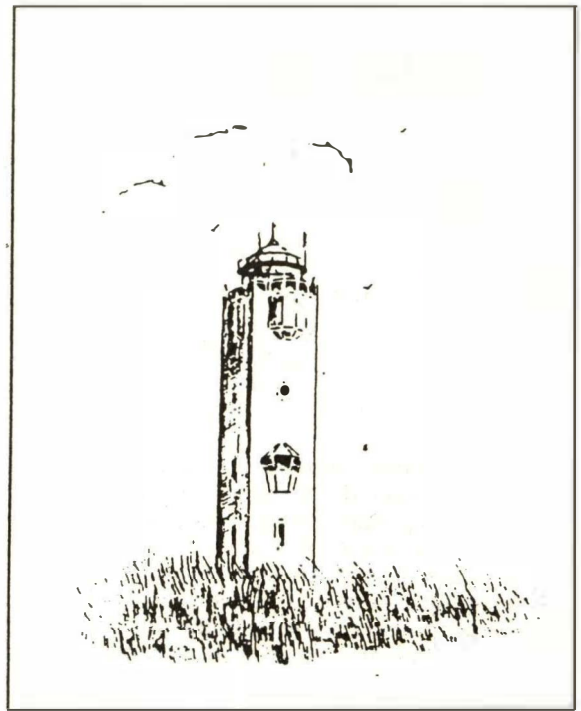
Eigenlijk is zo'n leefgebied, de stad en het dorp, voor de vogel surrogaat. Van oudsher horen ze thuis in de bergen. De huizen in het dorp zijn een vervanger voor de rotsen en de spleten waar de Gierzwaluw eertijds in broedde. Ze behelpen zich nu met spleten in muren en ruimten onder de dakpannen.

Tal van mensen kijken jaarlijks weer uit naar de komst van de Gierzwaluwen. Zo omstreeks Koninginnedag arriveren ze weer vanuit hun winterverblijf in Afrika. Per slot verblijven ze hier maar een maand of wat. Begin Augustus gaan ze er al weer vandoor, hoewel het hier dan nog volop zomer is. In die 13 weken moeten ze paren vormen, een nestgelegenheid opzoeken, eieren leggen, jongen uitbroeden en groot brengen.

Die nestgelegenheid, we hadden het daar al even over, zijn ze zeer trouw. Een scheur in de muur van een huis in de Schoolstraat wordt al jaren en jaren bewoond. Niet altijd door hetzelfde paar waarschijnlijk, hoewel Gierzwaluwen redelijk oud kunnen worden. De meeste vogels in Noordwijk broeden onder pannendaken. Ze hebben een voorkeur voor steile daken waar ze gemakkelijk af en aan kunnen vliegen. Natuurlijk moet er wel gelegenheid op zo'n pannendak zijn om er onder te kunnen komen. De zogenaamde Oud-Hollandse dakpannen bieden wat dat betreft de meeste mogelijkheden. Die sluiten niet zo nauw aaneen en geven de vogels de kans de ruimten onder de pannen te bereiken.

De laatste paar jaren wordt er werk van gemaakt om het aantal vogels dat in de steden en dorpen broedt te tellen. En wat misschien nog belangrijker is, er wordt gekeken waar ze broeden. Vooral de verschillende typen dakbedekking wordt daarbij in kaart gebracht.

De achtergrond hiervan is het in snel tempo verdwijnen van de oudere typen dakpannen. Bij renovaties worden deze vaak vervangen door zogenaamde snel-

dekkers. Dit zijn betonpannen die nauwelijks invlieg-mogelijkheden bieden.

Ook in Noordwijk is een groepje mensen bezig de gegevens van de Gierzwaluwen vast te leggen. Als u dus iemand, 's morgens vroeg of in de schemering, naar uw huis ziet kijken: dit is geen gluurder. Nog minder een potentiële inbreker, hij of zij doet niet anders dan uw gasten onder uw dak in kaart brengen. De vraag dringt zich steeds weer op: is het nu nodig om te weten hoeveel van deze beestjes er broeden en waar dat dan is? Of het leven nou zo veel minder van kwaliteit zou zijn als er 's zomers geen Gierzwaluwen meer door Noordwijk suizen? Iemand vertelde eens het verhaal van een Texelse boer, ik dacht dat het Strijbos was. Die was een paar dagen op bezoek op het vasteland en iemand vroeg hem hoe hij het daar vond. Nou, hij vond het daar best aardig. Goie grond en zo en hij dacht dat hij ook best zou kunnen aarden, maar toch, hij miste iets. Alleen, hij zou echt niet kunnen zeggen wat het was. Thuisgekomen op zijn vertrouwde eiland liep hij nog even over z'n land en ineens wist hij het: er waren daar geen vogels. Voor mij zou Noordwijk een stuk minder aardig zijn zonder "Stienkrijters"

Zoogdieren in Noordwijk en Omstreken

Ab Steenvoorden

Bijna iedereen heeft wel eens een in het wild levend zoogdier gezien. Een Eekhoorn in het bos of een Ree in de duinen. Tot het begin van de jaren tachtig werden de zoogdierwaarnemingen uit onze omgeving verzameld en verwerkt in een overzicht, dat in die tijd in De Strandloper werd gepubliceerd.

Het ligt in de bedoeling om nu, zo'n tien jaar later weer eens een uitgebreid artikel over het voorkomen van zoogdieren in onze omgeving te publiceren. Helaas ontbreekt nog een belangrijk gegeven voor

zo'n artikel, namelijk de waarnemingen van zoogdier-soorten in Noordwijk en Omgeving. Vandaar deze oproep!

Gezocht worden: waarnemingen, vondsten en strandingen van (zee)zoogdieren in Noordwijk en Omgeving. Ook waarnemingen van exoten, zoals bv. de Amerikaanse Nerts, zijn welkom.

Het gaat om waarnemingen van de laatste tien jaar, dus ze hoeven echt niet van vandaag of gisteren te zijn.

Het adres waar de waarnemingen naar toe gestuurd kunnen worden is:
Ab Steenvoorden
Frankenhorst 27
2171 VD Sassenheim
Telefonisch doorgeven kan natuurlijk ook, maar wel alleen in de avonduren. Tel: 02522-18323

Vogelnieuws

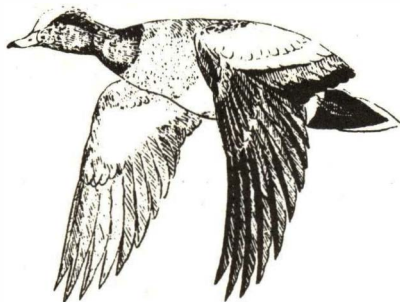
Ab Steenvoorden

Polder Hoogeweg

Al direct in januari werden er leuke vogelwaarnemingen gedaan in de polder. Zo werden er op 8 januari 2 Bonte Strandlopers en een Steenloper tussen ongeveer 600 Goudplevieren gezien. Verder werden er in januari 30 Wulpen en verschillende eendesoorten gezien. Vanaf 15 februari werden er ongeveer een week lang vrijwel dagelijks foeragerende ganzen in de polder gezien. De maximale aantallen ganzen per soort in die in de polder aanwezig waren: 1 Rotgans, 460 Kolganzen, 12 Rietganzen, 16 Grauwe Ganzen en een aantal Nijlganzen.

Andere leuke waarnemingen in februari waren: 6 Watersnippen, 3 Bonte Strandlopers, 1 Witgat, 2 Kemp-hanen, de eerste Grutto op 21 februari, maximaal 187 Smienten, Wintertalingen, Slobeenden, Krakeenden en Bergeenden.

In maart liepen de aantal in de polder snel terug, de meeste wintervogels begonnen weg te trekken, terwijl de echte zomervogels nog moesten arriveren. Er was in maart nog wel een groep van ongeveer 750 Goudplevieren aanwezig.

Smient

Aalscholvers

In vroeger jaren werd de Aalscholver sterk vervolgd. Men schoot ze toen omdat ze als concurrent van de beroepsvisser beschouwd werden. Dankzij beschermende maatregelen voor de soort in een wat recenter verleden, zijn ze in aantal gigantisch toegenomen. Aalscholvers worden tegenwoordig vrijwel overal waargenomen. Ook in onze omgeving nemen de aantallen zichtbaar toe. Je kunt ze hier al het hele jaar door te zien krijgen. Helaas zijn ze tot nu toe nog niet in de omgeving tot broeden gekomen. Misschien gebeurt dit nog wel eens in de toekomst. Gedurende de wintermaanden verblijven vrijwel dagelijks enkele exemplaren op het Oosterduinsemeer in Noordwijkerhout, en in de Polder Hoogeweg bij de molen naast de Noordwijkerhoekbrug.

Alle inzenders van waarnemingen bij voorbaat hartelijk dank. We hopen in een later stadium tot een uitgebreid artikel, met daarin het voorkomen van alle landzoogdieren, strandingen en waarnemingen van zeezoogdieren in Noordwijk en Omgeving, in De Strandloper te komen.

De grootste aantallen Aalscholvers in onze omgeving worden in de nazomer gezien, er trekken dan wel groepen over zee naar het zuiden van wel meer dan honderd exemplaren. Aalscholvers zijn voor iedereen vrij gemakkelijk te determineren, het zijn vrij grote vogels met een lange nek en een forse snavel. Het verenkleed is glanzend groen-zwart. In het voorjaar krijgen de volwassen vogels het prachtkleed, dit houdt in, een witte wang-, keel- en dijvlek. Vliegende Aalscholvers lijken erg veel op ganzen, maar tijdens de vlucht worden de vleugelslagen af en toe afgewisseld door een korte glijvlucht.

Het verenkleed van de Aalscholver is niet waterdicht. Tijdens het vissen blijven de dieren dan ook niet mooi op het water drijven, maar liggen ze erg diep in het water. Vaak is dan ook alleen maar een gedeelte van de rug en de kop boven water zichtbaar. Ze rusten vaak op palen in het water, of zoals in de Polder Hoogeweg op de wieden van de molen, met half opengeslagen vleugels om op te drogen na het vissen.

Vogeltrek over zee

Zoals vrijwel ieder kwartaal in het Vogelnieuws ook nu weer een stukje over nieuwe uurtotaalrecords en andere opmerkelijke zaken over het "zeetrek tellen". Op 2 en 3 januari vond er een sterke trek van Futen plaats, waarbij een nieuw record werd neergezet van 1820 exemplaren in 1 uur op 3 januari. Op 2 januari stond het record op 1120 exemplaren.

Andere nieuwe uurrecords in januari waren: 62 Grauwe Ganzen op 3 januari, 480 Wulpen op 3 januari en 630 Drieteenmeeuwen op 26 januari.

Voor het waarnemen van de Drieteenmeeuw was januari toch een erg goede maand, vrijwel dagelijks kon je op strand en over zee groepjes zien, vaak tientallen exemplaren. Er werden in januari in totaal in Noordwijk 1590 exemplaren gezien.

Ook in maart werden enkele nieuwe uurtotaalrecords neergezet. Zo werden er 89 duikers gezien en op 9 maart 787 Kieviten. (Zie voor de oude uurtotaalrecords tabel 5.16 op blz. 157 van Vogels van Noordwijk en Omstreken)

Aankomstdata Zomergasten in 1993

In de vorige Strandloper, nr. 1, maart 1993 hebben we al een oproep en een waarnemingenlijst geplaatst voor het insturen van de eerste waarnemingen van de zomervogels. De waarnemingen moeten wel gedaan zijn in het gebied dat is onderzocht voor het boek Vogels van Noordwijk en Omstreken. Vergeet niet de lijst in te vullen en op te sturen. Tot 1 juli kunnen de waarnemingenlijsten worden ingeleverd op hetzelfde adres als de waarnemingen voor de waarnemingenrubriek. De verkregen gegevens zullen we dan in de volgende Strandloper publiceren.